

**GENERALNY INSPEKTOR
OCHRONY DANYCH
OSOBOWYCH**

dr Edyta Bielak-Jomaa

Warszawa, dnia 14 marca 2016 r.

DOLiS/DEC-203/16/17376/16, 17378/16

dot. [...]

DECYZJA

Na podstawie art. 54 § 3 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (t. j. Dz. U. 2012 r. poz. 270 ze zm.) w zw. z art. 105 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (t. j. Dz. U. 2016 r. poz. 23) oraz art. 43 ust. 2 w zw. z art. 22 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (t. j. Dz. U. 2015 r. poz. 2135 ze zm.), po przeprowadzeniu postępowania administracyjnego w sprawie skargi Pana M. L. zam. w B. na zaniechanie wykonania przez Proboszcza Parafii [...] obowiązku uaktualnienia jego danych osobowych,

- 1) uchylam decyzję Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych z dnia 13 stycznia 2016 r. o oznaczeniu DOLiS/DEC-11/16 oraz poprzedzającą ją decyzję Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych z dnia 9 października 2015 r. o oznaczeniu DOLiS/DEC-812/15;**
- 2) umarzam postępowanie w całości.**

Do Biura Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych wpłynęła skarga Pana M. L. zam. B., zwanego dalej Skarżącym, na zaniechanie uaktualnienia jego danych osobowych w Księdze Chrztu przez Księdza Proboszcza Parafii [...] w D., zwanego dalej Proboszczem. W treści swojej skargi Skarżący zwrócił się do Generalnego Inspektora z wnioskiem o wydanie decyzji administracyjnej nakazującej Proboszczowi uaktualnienie jego danych osobowych w postaci umieszczenia w księdze chrztów adnotacji o jego wystąpieniu z Kościoła Rzymskokatolickiego z dniem [...] lipca 2014 r., oraz o nakazanie Proboszczowi pisemnego poinformowania Skarżącego o dokonaniu w/w adnotacji.

W toku przeprowadzonego postępowania wyjaśniającego w niniejszej sprawie Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych ustalił, co następuje:

- 1) Skarżący, pismem z dnia [...] lipca 2014 r., skierował (listem poleconym) do Proboszcza oświadczenie jego wystąpieniu ze wspólnoty Kościoła Katolickiego, o treści: „(...) Na podstawie art. 2 pkt 2a Ustawy o gwarancjach wolności sumienia i wyznania występuję z Kościoła rzymskokatolickiego. Powodem, dla którego opuszczam Kościół jest fakt, iż nie jestem wierzący. (...) Na podstawie art. 32 ust. 1 pkt 6 Ustawy o ochronie danych osobowych zwracam się też do Księdza jako administratora moich danych osobowych o ich aktualizację. Proszę o aktualizację danych zawartych w Księdze chrztu nr [...], poprzez naniesienie adnotacji „Dnia [...] formalnym aktem wystąpił (a) z Kościoła katolickiego”. Jako potwierdzenie aktualizacji moich danych osobowych proszę o przesłanie odpisu z tego zbioru danych (świadczenia chrztu) z powyższym sprostowaniem”;
- 2) Skarżący na powyższe pismo otrzymał odpowiedź od Proboszcza, który to w piśmie z dnia [...] sierpnia 2014 r. stwierdził, iż przesłane przez Skarżącego oświadczenie nie wywołuje skutków kanonicznych z powodu niezachowania warunków formalnych przewidzianych w dokumencie „Zasady postępowania w sprawie formalnego aktu wystąpienia z Kościoła” z dnia 27 września 2008 r., wydanym przez Konferencję Episkopatu Polski.;
- 3) W wyjaśnieniach złożonych Generalnemu Inspektorowi w piśmie z dnia [...] marca 2015 r. Proboszcz wskazał, że cyt. „[d]ane Skarżącego są przechowywane wyłącznie w celu wykonywania zadań statutowych Kościoła Katolickiego w oparciu o art. 27 ust. 2 pkt 4 ustawy o ochronie danych osobowych. O konieczności przechowywania takich danych stanowi również kan. 535 Kodeksu Prawa Kanonicznego.”;
- 4) Proboszcz potwierdził, że do Parafii wpłynęło pismo Skarżącego zawierające jego „oświadczenie woli” z dnia [...] lipca 2014 r.;
- 5) Proboszcz zaznaczył również, że pismem z dnia [...] sierpnia 2014 r. odpowiedział na ww. „oświadczenie woli” Skarżącego, informując go o formalnym trybie postępowania w sprawie wystąpienia z Kościoła Katolickiego na podstawie przepisów wykonawczych o charakterze duszpasterskim przyjętych przez Konferencję Episkopatu Polski „Zasady postępowania w sprawie apostazji dokonanej poprzez formalny akt wystąpienia z Kościoła” z dnia 27 września 2008 r.;
- 6) Jednocześnie Proboszcz poinformował, że jest Proboszczem parafii chrztu Skarżącego, który obecnie nie mieszka na terenie parafii i w świetle prawa kanonicznego nie jest tutejszym parafianinem.

Po przeprowadzeniu postępowania administracyjnego Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych w dniu 9 października 2015 r. wydał decyzję administracyjną (znak: DOLiS/DEC-812/15), mocą której nakazał Proboszczowi przywrócenie stanu zgodnego z prawem poprzez uaktualnienie danych osobowych Skarżącego polegające na naniesieniu w księdze chrztów adnotacji o treści zgodnej z żądaniem zawartym w jego „oświadczeniu woli” z dnia [...] lipca 2014 r.

Po powtórny raz rozpatrzeniu zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego w związku z wnioskiem Proboszcza z dnia [...] października 2015 r. o ponowne rozpatrzenie sprawy, Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych decyzją z dnia 13 stycznia 2016 r. utrzymał w mocy zaskarżoną decyzję Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych z dnia 9 października 2015 r.

Dnia [...] lutego 2016 r. do Biura Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych wpłynęła skarga Proboszcza skierowana do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie na decyzję organu z dnia 13 stycznia 2016 r. w której wskazał cyt. „Wydanej decyzji zarzucam naruszenie następujących przepisów prawa: 1. art. 7 i art. 25 ust. 3 Konstytucji RP (...), 2. art. 1 art. 5 i art. 27 Konkordatu między Stolicą Apostolską i Rzeczypospolitą Polską (...) 3. art. 2 ustawy (...) o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej (...), 4. art. 9 ust. 2 pkt 2, art. 10 ust. 1, art. 11 ust. 1 i 2, art. 19 ust. 2 pkt 1, 4 oraz art. 32 ust. 2 pkt 8 ustawy (...) o gwarancjach wolności sumienia i wyznania (...), 5. art. 6, art. 7, art. 19, art. 77, art. 107 ustawy (...) Kodeks postępowania administracyjnego (...)”.

Skarga Proboszcza zasługuje na uwzględnienie w całości.

Generalny Inspektor prowadzi postępowanie w oparciu o przepisy prawa powszechnie obowiązującego i to właśnie one, jako podstawa prawna, wyznaczają organowi granice, w zakresie których może on orzekać. Podstawowym aktem prawnym jest ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. z 2015 r., poz. 2135 ze zm.) [zwana dalej: u.o.d.o.]. Artykuł 12 pkt 2 u.o.d.o. wskazuje, że jednym z zadań Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych jest wydawanie decyzji administracyjnych i rozpatrywanie skarg w sprawach wykonania przepisów o ochronie danych osobowych.

Zgodnie z treścią przepisu art. 43 ust. 2 u.o.d.o. w odniesieniu do zbiorów, o których mowa w ust. 1 pkt 1 i 3 oraz zbiorów, o których mowa w ust. 1 pkt 1a, przetwarzanych przez Agencję Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencję Wywiadu, Służbę Kontrwywiadu Wojskowego, Służbę Wywiadu Wojskowego oraz Centralne Biuro Antykorupcyjne, Generalnemu Inspektorowi nie przysługują uprawnienia określone w art. 12 pkt 2, art. 14 pkt 1 i 3 – 5 oraz art. 15 – 18. W myśl zaś art. 43 ust. 1 pkt 3 u.o.d.o. z obowiązku rejestracji zbioru danych zwolnieni są administratorzy danych dotyczących osób należących do kościoła lub innego związku wyznaniowego, o uregulowanej sytuacji prawnej, przetwarzanych na potrzeby tego kościoła lub związku wyznaniowego.

Należy zauważyć, że Kościół Rzymskokatolicki jest instytucją o uregulowanej sytuacji prawnej, unormowanej m. in. w Konstytucji RP w umowie międzynarodowej jaką jest Konkordat oraz w ustawach. W szczególności wskazać należy na przepisy Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. z 1997 r. nr 78 poz. 483 ze zm.), która w art. 25 stanowi, iż Kościoły i inne związki wyznaniowe są równouprawnione (art. 25 ust. 1). Władze publiczne w Rzeczypospolitej

Polskiej zachowują bezstronność w sprawach przekonań religijnych, światopoglądowych i filozoficznych, zapewniając swobodę ich wyrażania w życiu publicznym (art. 25 ust 2). Stosunki między państwem a kościołami i innymi związkami wyznaniowymi są kształtowane na zasadach poszanowania ich autonomii oraz wzajemnej niezależności każdego w swoim zakresie, jak również współdziałania dla dobra człowieka i dobra wspólnego (art. 25 ust. 3). Stosunki między Rzeczpospolitą Polską a Kościołem Katolickim określają umowa międzynarodowa zawarta ze Stolicą Apostolską i ustawy (art. 25 ust. 4). Stosunki między Rzeczpospolitą Polską a innymi kościołami oraz związkami wyznaniowymi określają ustawy uchwalone na podstawie umów zawartych przez Radę Ministrów z ich właściwymi przedstawicielami (art. 25 ust. 5). Zgodnie z art. 2 ustawy z dnia 17 maja 1989 r. o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr 29, poz. 154 ze zm.), Kościół rządzi się w swych sprawach własnym prawem, swobodnie wykonuje władzę duchowną i jurysdykcyjną oraz zarządza swoimi sprawami. Zgodnie ze stanowiskiem wyrażonym przez Naczelny Sąd Administracyjny w wyroku z dnia 24 października 2013 r. w sprawie o sygn. akt I OSK 1520/13 „punktem wyjścia do zajęcia przez GİODO stanowiska, co do przynależności Skarżącego do Kościoła Katolickiego, powinno być prawo wewnętrzne Kościoła. Wynika to wprost z art. 5 Konkordatu oraz z zasady autonomii kościołów przewidzianej w art. 25 ust. 3 Konstytucji RP oraz art. 9 Europejskiej Konwencji, a także z normy ustrojowej zawartej w art. 25 ust. 4 Konstytucji RP”. Ponadto w wyroku Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 22 kwietnia 2015 r. (sygn. akt II: SA/Wa 847/14) podkreślono, iż cyt.: „(...) w sytuacji, gdy zagadnienie wystąpienia z Kościoła Katolickiego jest jedną z przesłanek wykonywania kompetencji przez organ administracji publicznej, to organ ten ustala przynależność do Kościoła wyłącznie w oparciu o dowody przedstawione przez stronę kościelną, w tym przede wszystkim na podstawie aktu chrztu z dokonaną adnotacją o wystąpieniu z Kościoła. Ustalanie tego faktu z powołaniem się na inne dowody jest niedopuszczalne. Nie jest przy tym wystarczające odwołanie się do oświadczenia danej osoby o woli wystąpienia z Kościoła, a sprawy sporne na tym tle są sprawami kościelnymi, które winny być rozstrzygane na zasadach i w trybie określonych przez prawo kościelne”. Dodatkowo ten sam Sąd w wyroku z dnia 24 listopada 2015 r. (sygn. akt: II SA/Wa 324/15) podniósł, że: „Do czasu wyczerpania procedur kościelnych w zakresie apostazji, prawo świeckie zdaniem Sądu doznaje << swoistego czasowego zawieszenia >>. Prawo kościelne w zakresie wystąpienia z Kościoła Katolickiego stanowi bowiem *lex specialis* i znajduje w tym przedmiocie pierwszeństwo w zastosowaniu”.

Analiza w/w przepisów prawa, przy uwzględnieniu orzecznictwa sądów administracyjnych, prowadzi do wniosku, że decydującym w niniejszym postępowaniu jest to, czy GİODO ma uprawnienia do wydawania decyzji nakazujących aktualizację danych w Księgach Chrztu. Z przytoczonego powyżej art. 43 ust. 2 u.o.d.o. wynika brak kompetencji GİODO do wydawania decyzji

związanych z rozpatrywaniem skarg w zakresie danych osobowych przetwarzanych w zbiorach, o których mowa w pkt 3 ust. 1 tego artykułu.

Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych prowadząc postępowanie administracyjne, dokonał oceny całego zebranego materiału dowodowego. W toku postępowania Proboszcz wypowiedział się co do statusu Skarżącego w świetle prawa wewnętrznego Kościoła oraz w złożonych wyjaśnieniach wskazał, że Skarżący nie dopełnił wewnętrznej procedury wystąpienia z Kościoła Katolickiego, o której to został poinformowany pismem z dnia [...] sierpnia 2014 r. Ponadto, Skarżący w treści skargi podniósł, że jedynym działaniem jakie podjął w celu wystąpienia z w/w wspólnoty było złożenie Proboszczowi pisemnego oświadczenia woli z dnia [...] lipca 2014 r. GODO po przeprowadzeniu postępowania wyjaśniającego stwierdził, iż w zaistniałej sytuacji nie mogą być zastosowane przepisy ustawy o ochronie danych osobowych. Zgodnie bowiem z art. 43 ust. 2 u.o.d.o. organowi nie przysługują uprawnienia do wydania merytorycznego rozstrzygnięcia w ramach art. 18 u.o.d.o. w stosunku do osób przynależących do kościołów i związków wyznaniowych. W związku z brakiem możliwości zastosowania art. 18 u.o.d.o. w zaistniałym stanie faktycznym należy umorzyć postępowanie. W tym miejscu wskazać należy, że GODO nie ma podstaw do weryfikacji procedury występowania z Kościoła Katolickiego, ponieważ przepisy powszechnie obowiązujące nie dają mu tego rodzaju kompetencji, na co wskazuje przywołany powyżej art. 2 ustawy o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej.

Stosownie do postanowień art. 105 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2016 r. poz. 23 ze zm.) [zwanej dalej: Kpa], gdy postępowanie z jakiegokolwiek przyczyny stało się bezprzedmiotowe, organ administracji wydaje decyzję o umorzeniu postępowania.

Przedmiot postępowania wiąże się ze stosowaniem przez organ publiczny przepisów materialnego prawa administracyjnego. W doktrynie wskazuje się, że cyt.: „bezprzedmiotowość postępowania administracyjnego, o której stanowi art. 105 §1 kpa, oznacza, że brak jest któregoś z elementów materialnego stosunku prawnego, a wobec tego nie można wydać decyzji załatwiającej sprawę przez rozstrzygnięcie jej co do istoty. Przesłanka umorzenia postępowania może istnieć jeszcze przed wszczęciem postępowania, co zostanie ujawnione dopiero w toczącym się postępowaniu, a może ona powstać także w czasie trwania postępowania, a więc w sprawie już zawisłej przed organem administracyjnym.” (B. Adamiak, J. Borkowski, Kodeks postępowania administracyjnego. Komentarz, C.H.Beck, Warszawa 2006, s. 489).

Ustalenie przez organ publiczny zaistnienia przesłanki, o której mowa w art. 105 § 1 Kpa, zobowiązuje go, jak podkreśla się w doktrynie i orzecznictwie, do umorzenia postępowania, nie ma bowiem w sytuacji zaistnienia tej przesłanki podstaw do rozstrzygnięcia sprawy co do istoty, a dalsze prowadzenie postępowania w takim przypadku stanowiłoby o jego wadliwości, mającej istotny wpływ na wynik sprawy.

Zgodnie z art. 54 § 3 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (t.j. Dz. U. z 2012 r. poz. 270 z późn. zm.) organ, którego działanie, bezczynność lub przewlekłe prowadzenie postępowania zostało zaskarżone, może w zakresie swojej właściwości uwzględnić skargę w całości w terminie trzydziestu dni od dnia jej otrzymania. Uwzględniając skargę, organ stwierdza jednocześnie, czy działanie, bezczynność lub przewlekłe prowadzenie postępowania miały miejsce bez podstawy prawnej albo z rażącym naruszeniem prawa. W niniejszej sprawie organ, po ponownym przeanalizowaniu materiału dowodowego stwierdził, że jego działanie miało miejsce bez podstawy prawnej, jako że nie był on uprawniony do wydania w niniejszej sprawie merytorycznego rozstrzygnięcia. Z tego też powodu Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych uchylił wydaną decyzję z dnia 13 stycznia 2016 r. o oznaczeniu DOLiS/DEC-11/16 oraz poprzedzającą ją decyzję Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych z dnia 9 października 2015 r. o oznaczeniu DOLiS/DEC-812/15. W związku z powyższym GIODO rozstrzygnął jak na wstępie, uchylając zaskarżone decyzje oraz umarzając postępowanie prowadzone z wniosku Skarżącego o nakazanie Proboszczowi aktualizacji jego danych osobowych w Księdze Chrzętów.

Decyzja niniejsza jest ostateczna. Na podstawie art. 21 ust. 2 i art. 22 ustawy o ochronie danych osobowych w związku z art. 13 § 2 oraz art. 54 § 1 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (t. j. Dz. U. z 2012 r. poz. 270 ze zm.) od niniejszej decyzji stronie przysługuje prawo wniesienia skargi do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie w terminie 30 dni od dnia doręczenia niniejszej decyzji za pośrednictwem Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych (adres: Biuro Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych, ul. Stawki 2, 00-193 Warszawa).